

Bárdibükk Glass 30

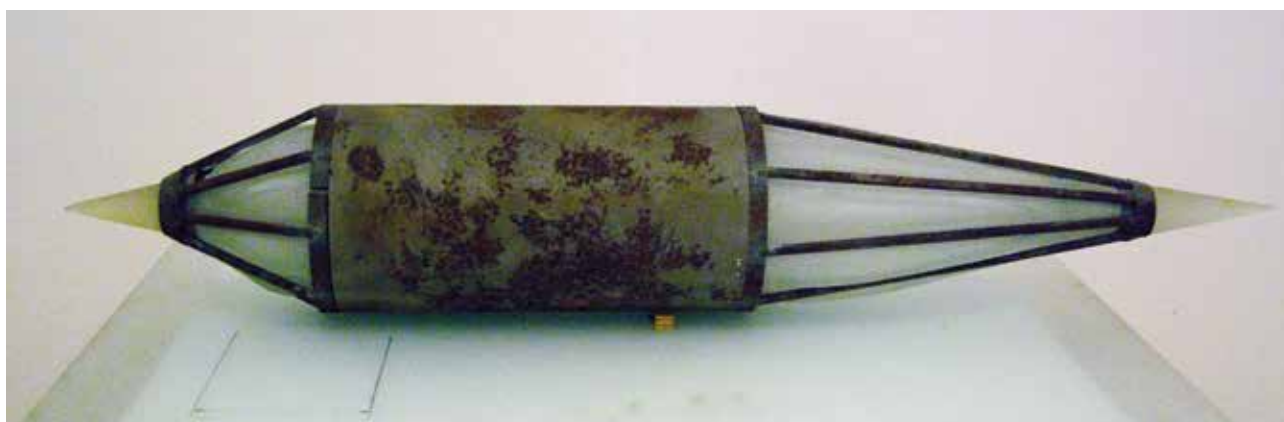
A „GOSZTHONY MÁRIA” NEMZETKÖZI ÜVEG ALKOTÓTELEP ÉS SZIMPOZION ALAPÍTVÁNY 30. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

Az üvegből készült alkotások olyanok, akár a tavorózsák, amelyek gyökerei a víz alatt láthatatlan hínárok, folyondárok között az iszapba nyúlnak le, virágaik azonban színpompásan ringanak a felszínen. Az 1991 óta működő bárdudvarnok-bárdibükki Nemzetközi Üveg Alkotótelepnek (International Glass Studio) is működésében, fenntartási nehézségeiben, országos és helyi kontextusba illeszkedésében mélységekbe kell alámerülnie. Az alkotótelepen megszületett üvegművek a kortárs üvegművészetről is adnak egyfajta keresztmetszetet. A helyszín nagyszerű műtárgyak létrehozását teszi lehetővé; a tradíció őrzésével és a kínált technikai lehetőségek változatosságával mind a különböző stílusirányok, mind az egyéni elképzelések megjelenítéséhez háttérrel biztosít. Ezért írásom középpontjába a műalkotásokat és a művészi munkát helyezem.

2021-ben a harmincadik, jubileumi év ünneplésére és alkotói munkára gyűlhetnek össze magyar és külföldi üvegművészek a Nemzetközi Üveg Alkotótelepen – többek között a „klassziknak” hirdett szimpóziumi időpontban – augusztus 15. és 22. között. Ahogy korábban, idén is tematikára épül az alkotómunka, a jubileumi év kínálta három évtized a fő téma,¹ amely átgondolásra és újraalkotásra ad alkalmat a szimpóziумot kísérő

eseményekkel, rendezvényekkel, művészi találkozásokkal együtt. (A 2020. évi rendezvény tematikája is készülődött már a harmincadik évfordulóra és a hagyományra történő emlékezésre,² a 2019-es év a *Fény-Viszony* témával utalt a korábbi évekre, 2018-ban pedig az *Önreflexió* volt a hívószó). Idén a szimpóziум az „Így fújtok Ti” – egy üveges kolléga életművére jellemző tárgy(ak) készítése, bármilyen technikával – iróniával, tisztelettel, szeretettel... témát járja körül, és ehhez illeszkedik a *Táj – Üveg – Víz – Fény – Művészet. Az Alkotótelepen vagy Bárdudvarnok egyéb területén, a szimpóziум alatt megvalósuló tájművészeti alkotás. Nem csak üvegből!* tematika.

A technikai feltételek adottak a műalkotások készítéséhez: a fa- és gáztüzelésű huták, festékbeégető kemencék, rogyasztókemencék, különféle csiszolók, gyémántkorongos vágók, gravírozásra alkalmas eszközök, számtalan szerszám, üvegfestési és aranyozási lehetőségek, a pâte de verre technika alkalmazásának lehetősége. Hasonlóan az üvegfúvómesterek is készen állnak augusztusra. Kísérő programokat is terveznek, ahogy korábban is: például Jegenyész János üvegművész szobrának avatását tervezik megrendezni, de kortárs, az üveghez, üvegművészethez kapcsolódó zenei alkotások – mint például Jeney Zoltán Buczkó György alkotásaihoz

BUDAHEGYI Tibor: „Acélkosárba zárt üveg” | Tibor BUDAHEGYI: ‘Bottle Locked in a Steel Basket’
1996, acélkosárba fúvott hutaüveg, hosszúság: 86 cm (Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár)

VÁLYI Károly – Nikolaj ALMAZOV: Goszthony-kocka
 Károly VÁLYI – Nikolaj ALMAZOV: Goszthony Cube
 1994, homokfúvott, maratott síküveg, fa, magasság: 70 cm
 (Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár)

írt művét, Márta István *Üvegfüvő álma* című alkotását, Üveges Péter üvegitár-bemutatóját – is tervbe vették. Ezek mellett felmerült a kapcsolatfelvétel lehetősége az *Átlátszó Hang Fesztivállal*, illetve annak zenészeivel is, valamint kiállítás megvalósítása a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen (MOME), a Kiskép Galériával vagy a Fialat Iparművészek Stúdiója Egyesülettel (FISE) közösen.³

A Bárdibükk Glass történetének az 1990/1991-es megalakulástól körülbelül öt korszakát lehet elkülöníteni:⁴ 1990/1991-től 1994-ig a megalapítás ténye⁵ és az indulás évei, e kezdeti időszakot a remények, várakozások és önként vállalt tevékeny munka hőskorszakának is lehet nevezni, amely szimbolikusan a történeti fatüzes olvasztókemence rekonstrukciójával vette kezdetét, és ma már emblemikusnak tekinthető szimpóziumtémákat valósított meg; például a *Hal* (1993), a *Kagyló* (1994). Az 1995 és 1998 közötti évek eredményei voltak: a '95-ben megjelent (mai napig egyetlen) katalógus, a nemzetközi kapcsolatok kiszélesítése, és így a gyűjtemény bővülése fiatalok bevonásával. Az 1996-ban megalakult Magyar Üvegművészek Társasága (MÜT) – amelynek elsődleges célja volt forrásbővítéssel segíteni az alkotótelep-alapítvány működését, ezen túl kiszélesíteni az alkotótelephez köthető stúdióüveg-mozgalom ügyét, és minden lehető eszközzel biztosítani a magyar üvegművészet fejlődését – alapvetően és a következő évekre kihatóan megváltoztatta az üvegművészek együttműködésének lehetőségeit. Az 1998–2005 közötti harmadik időszakot

ANDOR István: Fény-Tör-Té-Nés II.
 István ANDOR: Light-Hap-Pen-Ing II
 2005, füstszínű hutaüveg, színesüveg-beágyazással, melegen alakított,
 7 x Ø 9 cm (Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár)

új lendület jellemezte, sok fiatal üvegművész is érkezett az alkotótelepre, szintén volt egy emblematicussá vált *Türelműveg* (1999) című szimpózium. 2000-ben új kuratórium alakult,⁶ nagy jelentőségű és nagy értékű felújítások váltak lehetővé, megkezdődött a művek feljegyzése és az alkotótelepen született műalkotások más kiállítóhelyeken történő bemutatása (például a tizedik jubileumi év kiállításai Budapesten, Kaposváron több kiállítóhelyen, Szentendrén, később Keszthelyen). A 2006 és 2010 közötti időszakot elsősorban a folyamatos művészi és fenntartási munka jellemezte, 2010-től pedig a pályázati időszak jelentett változást a fenntartásban, a külföldi és a magyar művészek részvétele is egyre bővült és bővül napjainkig.⁷ Mindvégig fennállt azonban a Goszthony-kúria befektetést és folyamatos finanszírozást igénylő állapota, a fenntartási nehézségek,⁸ amelyek mellett kellett és sikerült az alkotótelep fennmaradását biztosítani ahhoz – és ez Andor István üvegművész és Beiczter Judit keramikumművész kitartásának és munkájának is köszönhető –, hogy évről évre színvonalas üvegművészeti alkotások születhessenek, amelyek a kortárs magyar üvegművészetről is adnak egyfajta sajátos keresztmetszetet, gyűjteményt kialakítva annak alapján, hogy az alapító okirat szerint a szimpóziumon megszülető művek egyharmada az alkotóé, egyharmada pedig a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumé, egyharmada pedig a Goszthony Mária Alapítvány (GMA) tulajdona.⁹ Ennek a megosztásnak vannak ellentmondásai, mivel így gyakorlatilag is két helyen van a gyűjtemény, a kaposvári múzeumban és bárdudvarnoki Goszthony-kúria kivételes terű és nagyságú (remélhetőleg a jubileumi év alkalmával megújuló) pincéjében és kiállítótermeiben.¹⁰

HORVÁTH Márton: Zselici II.
Márton HORVÁTH: From Zselic II
1998, fúvott szintelen üveg, színesüveg-beolvasztással, irizált,
12,4x11,5x11,5 cm (Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár)

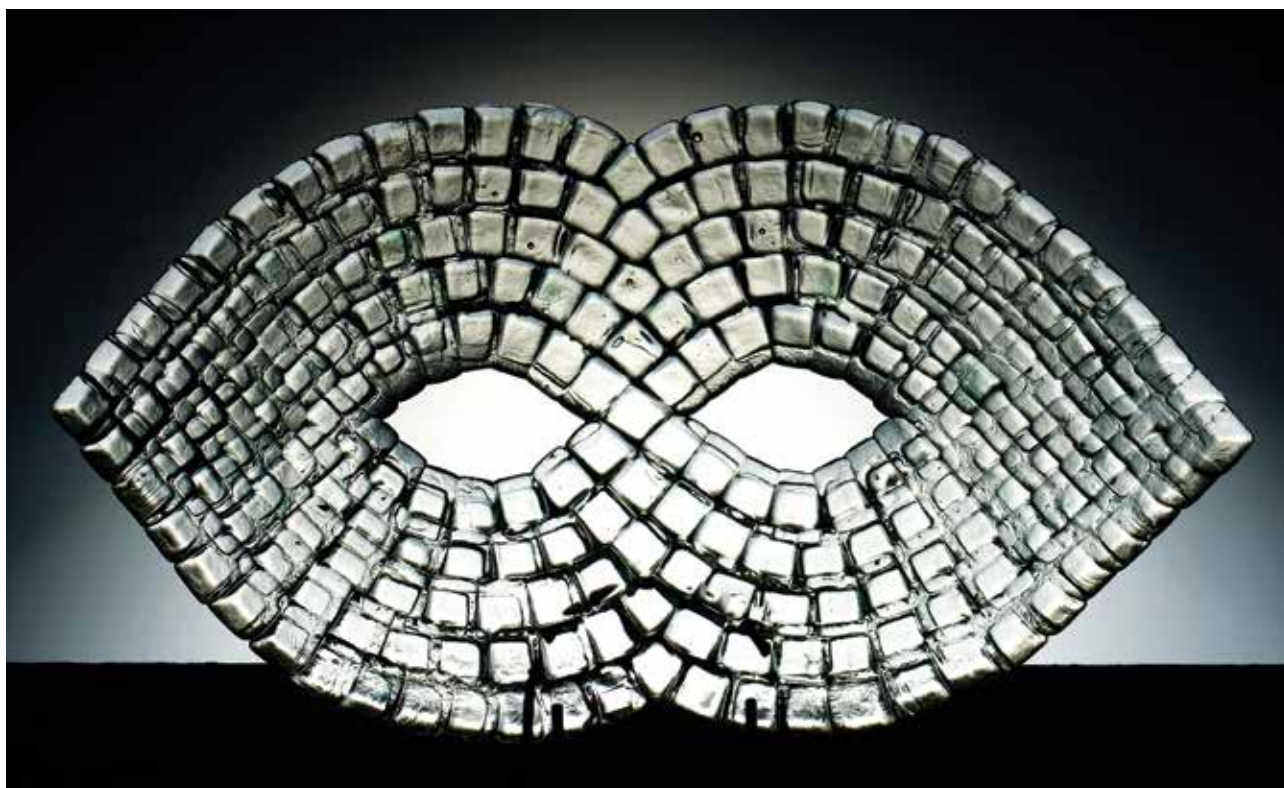
Az alkotótelepen mára már a magyar üvegművészek több generációja is résztvevő volt: az alapítók és nemzedékük – a teljesség igénye nélkül tudom ebben a cikkben említeni a neveket – Bicsár Vendel, Bohus Zoltán, Horváth Márton, Jegenyés János, Kertészfi Ágnes, Kiss Miklós, Sigmund Géza, Smetana Ágnes; majd az alkotótelep második és az azt követő periódusában: Bihari Kristóf, Borkovics Péter, James Carcass, Czebe István, Gaál Endre, Hefter László, Hegyvári Bernadett, Pattantyús Gergely, Polyák János, Sipos Balázs; továbbá Jegenyés Juszti, Német Gábor, Soltész Melinda, Szilágyi Csilla, Szóke Barbara, Telegdi Balázs, Varga Eszter és mások.

'SIGMOND Géza: Lélekjelenlét | Géza 'SIGMOND: Presence of Mind
2001, réteg között festés, aranyozott, rogyasztott síkúveg, 7x29x29 cm
(Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár)

A szimpóziumon mindig megjelennek fiatal üvegművészek (és szobrászok is) – ahogy ezt az akkori fiatal üvegművészek által 1995-ben megalapított Trumli Csoport, valamint a Fénybánya Alkotócsoport (Pattantyús Gergely és köre), a F fiatal Üvegművészek Egyesülete is jelzi. Az alkotótelep az üvegművészetet tárgyként és hivatásként oktatási tervben tartó kaposvári művészeti iskola (1999-től Zichy Mihály Iparművészeti Szakközépiskola, ma Szakgimnázium) diákjainak is gyakorlati képzési helye volt; s említhetnénk még a budapesti MOME (korábban: Magyar Iparművészeti Főiskola, majd Egyetem) vagy a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának hallgatóit.

A folyamatosságot biztosítja a tanár-tanítvány kapcsolat is, amely a nemzetközi kapcsolatok felé is kiszélesíti az alkotótelep résztvevőinek névsorát, például 2016-ban a volt MOME-hallgató, Szilágyi Csilla, aki egy ideig a Pilchuckban¹¹ is folytatta tanulmányait, hívta meg finn alkotótársait, köztük – a 2005-ben még külföldi résztvevő, azóta Magyarországon élő – James Carcass.¹² Hasonlóan Pattantyús Gergely és Telegdi Balázs tanár-tanítványi kapcsolata szélesedett ki a Dániában tanuló, különböző nemzetekhez tartozó üvegművészek meghívásáig. A 2019. és 2020. évi szimpóziumokon az Egyesült Államokból

KERTÉSZFI Ágnes: Álarc | Ágnes KERTÉSZFI: Mask
2002, hutában öntött kockákból, villanykemencében melegen ragasztott, színtelen üveg, 23x42 cm (Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár)

is volt újra résztvevő, és az idei rendezvényen is van szándék hasonló részvételre. Bárdudvarnok-Bárdibükk nemzetközisége így szélesedik ki a világ különböző országainak üvegművészei felé – Csehországból, Romániából, Ukrajnából, Lengyelországból, Finnországból, Szlovákiából, Ausztriából, Észtországból, Panamából, Litvániából is voltak már itt üvegművészek (például Borisz Fjodorov, František Janák, Igor Tomskiy [Tomszkij], Lubomir Ferko, Renata Jakowleff, Ella Varvio, Phillip Hickok [Swede]), hogy éljenek az adott alkotói megvalósításokat biztosító lehetőségekkel.

BORKOVICS Péter: „Pókháló kagyló” üvegplasztika
Péter BORKOVICS: 'Spiderweb Shell' glass sculpture
1994, rogyasztott üvegszalak, fémhuzal, magasság: 44 cm
(Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár)

Bár Bárdudvarnok-Bárdibükk az üvegművészek alkotóhelye, nem lehet megfedkezni arról sem, hogy Goszthony Mária – akinek a végakarata szerint került birtoka művészeti felhasználásra – festő, majd majolikával foglalkozó keramikumművész volt. Az idei szimpózium így szintén hangsúlyt helyez ennek a hagyománynak a felelevenítésére, és megfogalmazódott a Goszthony Mária majolikaszimpozium terve, amelynek célja a majolikatechnika megújítása az olasz

BEICZER Judit: Lebegő nő | Judit BEICZER: Floating Woman
2015, üvepporral színezett, hajlított síküveg és festett, csiszolt síküveg,
23,5x51x17 cm („Goszthony Mária” Nemzetközi Üveg Alkotótételep és Szimpozion Alapítvány, Bárdudvarnok)

reneszánsz és a magyar kerámia motívumainak alapján. Ennek gyakorlati háttere adott, hiszen például az égetést még a Goszthony Mária által építtetett és használt, ipari műemlék, fatüzes tokos kemencében lehet megvalósítani. Mindez a szellemi örökség megőrzését, a gyűjtemény gyarapítását is szolgálja, „*hogy a bárdibükki kerámiaművészet hagyományai tovább ápoltságanak*”.

A Zselic egyik gyönyörű természeti részébe illeszkedő szimpózium helyszíne is kivételes lehetőség az üvegművészek számára, mivel az üveggyárak fokozatos megszűnésével eltűnt az üvegművészet feltételeként szükséges egyik technikai háttér, önálló műteremben pedig aligha lehetséges ilyen széles körű felszereltség létrehozása. Így a Bárdibükk Glass Magyarországon az egyedüli olyan hely, amely az üvegmegmunkálás tradicionális technikáival, eszközeivel, tapasztalataival hozzájárul ahhoz, hogy elsősorban fúvott, illetve melegüveg-kidolgozáson alapuló üvegalkotásokat hozhassanak létre, illetve megtanulható legyen a hagyományos üvegtézési mód. Ezt nemcsak a többféle üveghuta, csiszolók, az üvegmegmunkálás precizitásához szükséges eszközök, de az üvegfúvómesterek közreműködése is biztosítja. Az üvegfúvón kívül például casting, fusing,

rogyasztás, graal-technika, az üvegfestés különféle módjai is megvalósíthatóak az alkotók választása és kísérletező kedve szerint. A Bárdibükk Glass jelentőségét elismerik a magyar üvegművészek is, jelzi ezt látogatottsága, és az is, hogy a Magyar Üvegművészek Társasága jelenleg készülő jubileumi, újabb összefoglaló kötete több írást is szentel az alkotótelepnek és a szimpóziumoknak.

Az üveg alkímiai jelében a végtelen és a szent szimbóluma egyaránt megjelenik, és ez valóban jól jellemzi az üveg látványának és minőségének különlegességét. Olyan tárgyi világ alakítható ki belőle, amelynek akár csak használatra szánt objektumai – mint például egy mindennapi ablaküveg, egy pohár, egy tányér – is képesek szépséget és kifinomultságot megjeleníteni. A különböző megformálási módokban, színekben és magának az üveg anyagának áttetszőségében rejlő esztétikai lehetőségek az üvegalkotásoknak sajátos helyet biztosítanak a plasztikus művészeti műfajok között. Érvényes ez a Bárdudvarnokon készült műalkotásokra is, amelyek stílusjegyekben nagy változatosságot mutatnak, csupán az anyag önmagából adódó szépségét és minőségét megmutató egyszerű formáktól kezdve a szecessziós jellegű, természeti formákat és színeket alkalmazó üvegplasztikákon át

JEGENYÉS János: Kapu I. | János JEGENYÉS: Gate I
2005, színtelen, öntött, melegen alakított hutaüveg, magasság: 42 cm
(Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár)

BEICZER Judit: Természetrájz II. | Judit BEICZER: Natural History II
2006, színtelen, kék hutaüveg, formába fúvott, melegen alakított,
magasság: 17,5 cm (Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár)

SMETANA Ágnes: Kerek erdő | Ágnes SMETANA: Round Forest
2006, színtelen hutaüveg, fúvott, rétegesen színezett, irizált,
16,5 x Ø 11,6 cm (Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár)

Phillip HICKOK, Swede (USA): Alchemy Dreams series 3
Phillip HICKOK, Swede (USA): Alchemy Dreams series 3
2020, hutaüveg, színezett, fúvott, szabadon alakított,
magasság: 14 cm („Goszthony Mária” Nemzetközi Üveg Alkotótelep
és Szimpozium Alapítvány, Bárdudvarnok)

Ella VARVIO (Finnország): Former rulers (Egykori uralkodók) II. | Ella VARVIO (Finland): Former Rulers II
2016, fúvott üveg, színezve, fóliarátéttel, gravírozva és csiszolva, magasság (balról jobbra): 26,5 cm, 24 cm, 26 cm
(„Goszthony Mária” Nemzetközi Üveg Alkotótelep és Szimpozium Alapítvány, Bárdudvarnok)

az üveget más anyaggal összekapcsoló alkotásokig. Egy áttekintő elemzést azonban majd akkor lehet megtenni, amikor a harminc – vagy aztán még több – év szimpóziumanyagának teljes körű felmérése és feljegyzése megtörténik, és megjelenhet egy átfogó kiállításon akár egy, akár két vagy több helyszínen is. Mivel a Bárdibükk Glass jegyében létrejött alkotások egyedülálló kortárs magyar üvegművészeti gyűjtemény alapjait hozták már eddig is létre, mindenképpen érdemes és szükséges is ennek az értéknek a felmérése, áttekintése és attribúciója.

Jelenleg azonban – ahogy minden évben – új alkotások születésére készül a Nemzetközi Üveg Alkotótelep és Szimpozion, amelyet, a korábbi évekhez hasonlóan 2021-ben is kiállítás fog zárni a Goszthony-kúria termeiben, ahol korábbi üvegplasztikák társaságában láthatóvá válnak az újonnan fúvott, festett, gravírozott, formázott legfrissebb üveg műalkotások.

MÁTHÉ Andrea
esztéta

1. A korábbi évekhez hasonló módon lehet a részvételi szándékot jelezni. A szükséges adatok és a programtervezet a honlapon már megtalálhatók: <https://glassarthu.wordpress.com/> – Hozzáférés: 2021. április 28.

2. Legfőképpen a körülmények, másodsorban anyagi fedezet hiányában nem tavaly ünnepelték a jubileumot. A Somogy Megyei Hírlap portálja, a *Sonline* adott hírt a tavalyi szimpóziumról. Lásd Góz Lilla: A világ művészeit hozza össze a forró anyag. *Sonline*, 2020. 08. 22. 11:30 (Muzslay Péter helyszínen készített fotóival). Forrás: <https://www.sonline.hu/vezetohelyi-szines/a-vilag-muveszeit-hozza-ossze-a-forro-anyag-3189692/> – Hozzáférés: 2021. május 3.

3. A 2021. év Ferenczy Noémi-díjas üvegművészenek, Borbás Dorkának a kiállítását tervezték még idén megrendezni, de a Rippl-Rónai Múzeum felújítási munkálatai miatt ez a kiállítás valószínűleg 2022-re tolik át.

4. 1989 márciusában hunyt el Goszthony Mária. Az alkotótelep lényegében 1990-ben alakult meg, hivatalosan az öt alapító és H. Bognár Zsuzsa elhatározása, előkészítése, múzeummal történt tárgyalása eredményeként. 1991 áprilisában a bíróság bejegyezte az alapítványt, és ebben az évben tavasszal volt az első szimpózium. (Andor István üvegművész közlése alapján, akinek ezúton is szeretnék köszönetet mondani a cikk megírásához nyújtott segítségével.)

5. A hivatalos okiratban az alapítók: Bohus Zoltán, Házi Tibor, Horváth Márton, Kertészfi Ágnes, 'Sigmond Géza. Ügyvezető: Jegenyés János.

6. Célul tűzte ki a környező ingatlan vásárlását a hosszú távú működés biztosítása és a fejlődés lehetősége, valamint a technológiai háttér biztonságossá tétele érdekében.

7. Ennek az utóbbi két korszaknak a dokumentációja hiányos H. Bognár Zsuzsa Rippl-Rónai Múzeumból való nyugdíjazása óta, és bár azóta is folyamatosan készülnek művek az alkotótelepen és az évenkénti szimpóziumon is, a tárgyak következetes számbavétele megszakadt. Jelenleg kísérlet történik a visszamenőleges és folytatódó feljegyzésre, katalogizálásra.

8. Információk a Bárdibükk Glassról: <https://symposion.hu/muvesztelepek/bardibukk-glass-nemzetkozi-ueveg-alkototelep/> – Hozzáférés: 2021. május 3.

9. Kiváló áttekintést és adatokat nyújt a Bárdibükk Glass első korszakáról Bognár Inke: A Magyar Üvegművészeti Társaság. Hungarian Glass Art Society. Lásd http://symposion.hu/wp-content/uploads/Bardibukk-Glass-PublikaciokBOGNAR-INKE-A-MAGYAR-UEVEGMUVESZETI-TARSASAG_kat_2006.pdf – Hozzáférés: 2021. május 3.

10. 2007-ig ez megtörtént, a szerződés szerint 2015-ig volt érvényes. A megszakadt kapcsolat újrafelvételét jelenleg tervezik.

11. Az alkotások hivatalos katalogizálása, feljegyzése, leírása, adatolása 2006-ig megtörtént.

12. Pilchuck Glass School: <https://www.pilchuck.org/> – Hozzáférés: 2021. április 6.

13. Szabó Eszter Ágnes: Köztes halmazállapot. Üvegszimpózium húsz év után. Lásd <https://artportal.hu/magazin/koztes-halmazallapot-ueveg-szimpozium-husz-ev-utan/> – Hozzáférés: 2021. május 3.

A fotókat a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum és a „Goszthony Mária” Nemzetközi Üveg Alkotótelep és Szimpozion Alapítvány engedélyével közöljük.

FELHÍVÁS

A Bárdudvarnok-Bárdibükki Nemzetközi Üveg Alkotótelep és Szimpozion 30. évfordulójához kapcsolódóan szeretnénk létrehozni egy olyan adatbázist/gyűjteményt, amely tartalmazza mindazokat az alkotásokat, amelyek ezen a helyszínen készültek a harminc év folyamán.

Kérjük azokat a művészeket, akik készítették művet Bárdudvarnokon, és azok a saját tulajdonukba vagy köztulajdonba kerültek, hogy a lent közölt e-mail-címre szíveskedjenek elküldeni alkotásaikról a következő adatokat:

Fotó/fotók a műről | Alkotó/alkotók neve | A mű címe | A mű készítésének éve | A mű leírása: anyag, technika etc. | Milyen kiállításon/kiállításokon szerepelt? | Kinek a tulajdonában van jelenleg: saját tulajdon, magántulajdon, köztulajdon megjelöléssel (ha köztulajdon, akkor hol található). | Személyes megjegyzés a műalkotással kapcsolatban etc.

A művek feljegyzésének összegzője és nyilvántartásának elkészítője a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum. A beérkező anyagot az adatbázis létrehozásának kezdeményezői fogadják:

Pál-Simon Kornélia művészettörténész, Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum | Andor István üvegművész, Bárdudvarnok, Nemzetközi Üvegművészeti Alkotótelep | Máthé Andrea esztéta, Budapest

A felhívással kapcsolatban érdeklődni lehet: tel.: +36(82) 686 101 | e-mail: glassart@glassart.hu

A beérkező anyagokat is erre az e-mail-címre várjuk.